

SINGAPUR TA'LIM TIZIMI

**Abdusadikova Turg'unoy
Tojiboyeva Shahlo**

*University of management and future technologies
universiteti, 23-guruh pedagogika yo'nalishi 3-kurs*

Annotatsiya: Mazkur maqolada Singapur Respublikasining ta'lim tizimi har tomonlama va chuqur tahlil qilinadi. Unda ta'lim tizimining umumiy tuzilmasi, maktabgacha, boshlang'ich, o'rta hamda oliy va kasbiy ta'lim bosqichlarining mazmuni keng yoritilgan. Shuningdek, o'qituvchilar tayyorlash tizimi, ta'lim sifatini baholash mexanizmlari, davlat siyosatining ta'limdagi roli va tizimning kuchli hamda zaif jihatlari tahlil etilgan. Maqolada Singapur ta'lim tizimining xalqaro miqyosdagi muvaffaqiyati sabablari ochib berilib, ushbu modelning boshqa davlatlar uchun ahamiyati asoslab berilgan.

Kalit so'zlar: Singapur ta'lim tizimi, maktabgacha ta'lim, boshlang'ich ta'lim, o'rta ta'lim, oliy ta'lim, kasbiy ta'lim, o'qituvchilar tayyorlash, ta'lim sifati, innovatsion ta'lim

Kirish

Singapur ta'lim tizimi bugungi kunda dunyodagi eng samarali va natijador ta'lim modellaridan biri sifatida e'tirof etiladi. Kichik hududga, tabiiy resurslarning cheklanganligiga qaramay, Singapur qisqa vaqt ichida bilimga asoslangan kuchli iqtisodiyotni shakllantira oldi. Bu yutuqlarning asosiy omillaridan biri sifatli va puxta rejalashtirilgan ta'lim tizimi hisoblanadi. Davlat ta'limni milliy rivojlanishning eng muhim strategik vositasi sifatida ko'rib, uni doimiy ravishda isloh qilib boradi.

Singapur ta'lim siyosatining asosiy maqsadi — intizomli, tanqidiy fikrlay oladigan, innovatsion g'oyalarga ochiq va global raqobatga tayyor shaxslarni tarbiyalashdir. Ushbu maqolada Singapur ta'lim tizimining tuzilmasi, asosiy bosqichlari, o'ziga xos jihatlari, kuchli tomonlari hamda mavjud muammolari keng va chuqur tahlil qilinadi.

Ta'lim tizimining umumiy tuzilmasi

Singapur ta'lim tizimi quyidagi asosiy bosqichlardan iborat:

- Maktabgacha ta'lim
- Boshlang'ich ta'lim
- O'rta ta'lim
- Oliy va kasbiy ta'lim

Ushbu tizim markazlashgan holda boshqariladi va Ta'lim vazirligi tomonidan qat'iy nazorat qilinadi. Shu bilan birga, maktablar ma'lum darajada mustaqillikka ega bo'lib, innovatsion yondashuvlarni joriy etish imkoniyatiga egadir.

Maktabgacha ta'lim

Singapurda maktabgacha ta'lim 3 yoshdan 6 yoshgacha bo'lgan bolalarni qamrab oladi. Bu bosqich majburiy bo'lmasa-da, bolalarning aksariyati bolalar bog'chalarida ta'lim oladi. Maktabgacha ta'limning asosiy maqsadi bolalarda ijtimoiylashuv, til ko'nikmalari, mustaqil fikrlash va intizom asoslarini shakllantirishdan iborat.

Davlat va xususiy sektor hamkorligida faoliyat yurituvchi bolalar bog'chalari bolalarning yosh xususiyatlariga mos dasturlar asosida ishlaydi. O'yin orqali o'rganish, ijodkorlik va muloqotga katta e'tibor qaratiladi.

Boshlang'ich ta'lim

Boshlang'ich ta'lim 6 yil davom etadi va majburiy hisoblanadi. Ushbu bosqichda o'quvchilarga matematika, ingliz tili, ona tili, tabiiy fanlar va axloqiy tarbiya asoslari o'rgatiladi. Singapur ta'lim tizimida matematika va fanlarga alohida urg'u beriladi, bu esa o'quvchilarning xalqaro baholash dasturlarida yuqori natijalarga erishishiga sabab bo'lmoqda.

Boshlang'ich ta'lim yakunida o'quvchilar maxsus milliy imtihon topshiradilar. Ushbu imtihon o'quvchilarning keyingi ta'lim yo'nalishini belgilashda muhim rol o'ynaydi.

O'rta ta'lim

O'rta ta'lim bosqichida o'quvchilar o'z bilim darajasi va qobiliyatlariga qarab turli akademik yo'nalishlarga ajratiladi. Bu tizim differensial ta'lim modeli asosida tashkil etilgan bo'lib, har bir o'quvchining imkoniyatlarini maksimal darajada rivojlantirishni maqsad qiladi. O'rta ta'lim jarayonida akademik bilimlar bilan bir qatorda tanqidiy fikrlash, muammolarni hal qilish va jamoada ishlash ko'nikmalari shakllantiriladi.

Oliy va kasbiy ta'lim

Singapurda oliy ta'lim universitetlar, politexnika institutlari va texnik kollejlari orqali amalga oshiriladi. Universitetlar ilmiy-tadqiqot va innovatsiyaga yo'naltirilgan bo'lsa, politexnika va kollejlari amaliy ko'nikmalarga ega mutaxassislar tayyorlashga ixtisoslashgan.

Davlat mehnat bozori ehtiyojlariga mos kadrlar tayyorlashga alohida e'tibor beradi. Talabalar amaliyot, startap loyihalar va sanoat bilan hamkorlik orqali real tajriba orttiradilar.

O'qituvchilar tayyorlash va baholash

Singapurda o'qituvchi kasbi yuqori obro'ga ega. O'qituvchilar qat'iy tanlov asosida saralab olinadi va ularning doimiy kasbiy rivoji ta'minlanadi. Malaka oshirish, treninglar va pedagogik tadqiqotlar tizimning ajralmas qismi hisoblanadi. Singapur ta'lim tizimining kuchli jihatlariga yuqori intizom, sifatli o'quv dasturlari, kuchli o'qituvchilar tarkibi va davlatning barqaror siyosatini kiritish mumkin. Shu bilan birga,

o'quvchilarga tushadigan akademik bosimning yuqoriligi va raqobat muhitining kuchliligi ayrim muammolarni keltirib chiqaradi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, Singapur ta'lim tizimi puxta rejalashtirilgan, aniq maqsadga yo'naltirilgan va uzoq muddatli strategiyaga asoslangan samarali model hisoblanadi. Ushbu tizimning muvaffaqiyati, avvalo, davlatning ta'limga bo'lgan jiddiy munosabati, qat'iy boshqaruv mexanizmlari hamda ta'lim siyosatining iqtisodiy rivojlanish ehtiyojlari bilan uzviy bog'langanligi bilan izohlanadi. Singapur tajribasi shuni ko'rsatadiki, tabiiy resurslar cheklangan bo'lsa ham, inson kapitaliga sarmoya kiritish orqali barqaror taraqqiyotga erishish mumkin.

Ta'lim tizimining barcha bosqichlari — maktabgacha ta'limdan tortib oliy va kasbiy ta'limgacha — o'zaro uzviy bog'langan holda faoliyat yuritadi. Boshlang'ich va o'rta ta'limda kuchli akademik poydevor yaratilsa, oliy va kasbiy ta'lim bosqichlarida bu bilimlar amaliy ko'nikmalar bilan boyitiladi. O'qituvchilar tayyorlash va ularning doimiy kasbiy rivojiga berilayotgan e'tibor esa ta'lim sifati barqarorligini ta'minlovchi asosiy omillardan biridir.

Shu bilan birga, Singapur ta'lim tizimi mukammal bo'lishiga qaramay, ayrim muammolardan xoli emas. O'quvchilarga tushadigan akademik yuklamaning yuqoriligi, kuchli raqobat muhiti va psixologik bosim masalalari jamiyatda muhokama qilinmoqda. So'nggi yillarda davlat tomonidan bu muammolarni yumshatish, o'quvchilarning ruhiy holatini qo'llab-quvvatlash va ta'lim jarayonini yanada moslashuvchan qilish bo'yicha chora-tadbirlar ko'rilmogda.

Umuman olganda, Singapur ta'lim tizimi zamonaviy dunyo talablariga mos, natijador va innovatsion yondashuvlarga tayangan model sifatida boshqa davlatlar uchun muhim tajriba maktabi bo'la oladi. Uning asosiy saboqlari — ta'limda sifatga ustuvorlik berish, o'qituvchi kasbining nufuzini oshirish va ta'limni milliy rivojlanish strategiyasining markaziga qo'yish — har qanday mamlakat uchun dolzarb ahamiyat kasb etadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Xaydarov. S.A. (2025). Oilaviy tarbiyada va maktab tarbiyasida yuzaga keladigan risklar. 16-son. 9-11.
2. Хайдаров С. (2024). Spiritual influence on child education in families. Web of Teachers: Inderscience Research. 2 (11). 203-205.
3. Хайдаров С. (2025). Оилаларда фарзанд тарбиясига рухий таъсир ўтказиш. Modern Education and Development. 3 (17). 23-27.
4. Khaydarov S.A. (2025). The role of the use of fine arts in teaching the history of the country. Modern Education and Development. 3 (17). 28-33.

5. Xaydarov S.A. (2025). Ijtimoiy-gumanitar fanlarda raqamli metodlardan foydalanish yo'llari. NEW RENAISSANCE international scientific journal. 2(1). 91-94.
6. Xaydarov S.A. (2025). Yoshlarda vatanparvarlik hissini tarbiyalashda Boburnoma asariga ishlangan miniatyuralarning ahamiyati. Til va adabiyot.uz. 2.11-12.
7. Khaydarov S.A. (2025). On analysis of family factors and social creativity issues in the study of the psychological portrait of educational institutions' leaders. Tuijin Jishu/Journal of Propulsion Technology ISSN: 1001-4055 Vol. 46 No. 2.
8. Хайдаров С. (2025). Pedagogik risklarni boshqarishning nazariy asoslari va globallashuv jarayonidagi ahamiyati. 3 (9). 261-265.

